

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe

Oranciuc Natalia Xxxxx, născută la xxxxxx, originară din raionul xxxxx, domiciliată în mun. xxxxx, str. xxxxxx, ap. xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 02.01.2020 – 05.03.2021 (prima instanță);
2. 30.03.2021 – 02.06.2021 (instanța de apel);
3. 07.10.2021 – 01.03.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 05 martie 2021, Oranciuc Natalia a fost recunoscută vinovată în baza art. 287 alin. (1) Cod penal și condamnată la o pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 950 unități convenționale, ceea ce constituie 47 500 lei.

Acțiunea civilă înaintată de către avocatul Garaba Mihai în numele părții vătămate Greadcenco Ana a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării de la Oranciuc Natalia în beneficiul părții vătămate a prejudiciul moral în sumă de 2 000 lei, și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

S-a dispus încasarea de la Oranciuc Natalia în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 320 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201802D2451 din 16.11.2018, în rest, cerința s-a respins, ca neîntemeiată.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Oranciuc Natalia la 25 aprilie 2018, aproximativ pe la orele 10:45 min., aflându-se în mun. Chișinău la intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu str. Toma Ciorbă, în loc public, având intenția comiterii unui act de huliganism, însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor, lezând normele de drept și moral de comportare în societate, s-a apropiat de automobilul de model „Toyota Auris” cu nr./î xxxx, care staționa în acel

moment deoarece anterior a fost implicat în accident rutier, în care se afla cet. Greadcenco Ana și urmărind scopul demonstrării în public a supremației sale fizice, numind-o cu cuvinte necenzurate prin geamul lateral din față partea șoferului, a apucat-o de păr pe cet. Gradcenco Ana și a lovit-o de câteva ori cu capul de geamul portierei automobilului, cauzându-i părții vătămate dureri fizice și leziuni corporale. Conform Raportului de expertiză judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018, ca rezultat a acțiunilor cet. Oranciuc Natalia, cet. Greadcenco Ana i-au fost cauzate următoarele leziuni corporale: trauma cranio - cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală excoriație la nivelul capului, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală ușoară.

Acțiunile inculpatei Oranciuc Natalia au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei hotărâri de achitare, din motiv că în acțiunile acesteia nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

În motivarea cererii de apel, apărarea a invocat că:

- prima instanță urma să dea o apreciere critică declarațiilor făcute de către partea vătămată Greadcenco Ana, referitor la faptul că, inculpata Oranciuc Natalia ar fi aplicat violența fizică manifestată prin lovirea cu capul de geamul portierei automobilului, or, în afara de declarațiilor părții vătămate, de către acuzatorul de stat nu au fost administrate alte careva probe pertinente și concludente care ar demonstra faptul că, inculpata Oranciuc Natalia a comis infracțiunea incriminată;

- acuzarea de stat, în susținerea vinovăției inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, a făcut trimitere doar la constatările din raportul de expertiză medico - legală din 17 octombrie 2018, omițând faptul că din declarațiile date de către martorii acuzării, precum și din probele materiale cercetate, se constată neveridicitatea declarațiilor părții vătămate, care au drept scop de răzbunare. Mai mult, apărarea atrage atenția asupra divergențelor constatate în declarațiile părții vătămate pe parcursul examinării prezentei cauze penale, atât în cadrul ședințelor de judecată, cât și pe parcursul urmăririi penale;

- la etapa urmăririi penale, fiind audiați martorii Vîlcu Vasile, Botnaru Nicolae, aceștia au declarat că au „făcut serviciul la ambasada Federației Ruse, în calitate de carabinieri dar nu au văzut careva accidente sau conflicte”. Iar martorul Raiu Mihail a declarat că „la data de 25.04.2018, în timp ce efectuau controlul asupra carabinierilor care erau la serviciu la Ambasada Federației Ruse, a observat cum s-a produs un accident între un automobil de model Toyota și Mercedes, dar nu a văzut careva conflicte”;

- fiind audiat martorul Baciuc Vitalie, ultimul a declarat că „partea vătămată, i-ar fi comunicat că a avut un conflict, dar fiind întrebată dacă are nevoie de ajutor medical ultima a refuzat de asistența medicală, totodată a declarat că la partea

vătămată nu a văzut vătămări corporale vizibile, poate și avea careva zgârieturi dar nu știe pe care parte a corpului”;

- din considerentul că între raportul de expertiză medico - legală semnat de către expertul specialist medic legist Toporeț Natalia din 12.10.2018 și actele medicale prezentate, și anume, foaia de examinare a părții vătămate din 26.04.2018, ora 09.33, și buletinul de rezultat a tomografiei computerizate din 26.04.2018 ora 10.04, au apărut careva neconcordanțe, a fost solicitată audierea expertului legist care a întocmit raportul de expertiză. Astfel, potrivit declarațiilor date în cadrul ședinței de judecată ale acestuia rezultă că “trauma cranio cerebrală poate fi cauzată la o lovitură a unui factor lezant cum ar fi obiecte contondent, precum și dezechilibrarea bruscă printr-o zdruncinare a porțiunii craniene a corpului. Trauma cranio cerebrală închisă poate fi condiționată în diverse circumstanțe și posibilitatea formării acestor leziuni corporale în cadrul unui accident rutier nu poate fi exclusă”;

- din declarațiile martorilor acuzării Stelimah Natalia și Stelimah Alina, care fiind audiate atât la faza de urmărire penală cât și în instanța de judecată, reiese că inculpata nu a aplicat violența față de partea vătămată, iar partea vătămată cât și prietenul acesteia care a venit la fața locului, le-au amenințat că le vor crea probleme;

- prima instanță prin sentința de condamnare în privința inculpatei Oranciuc Natalia a acceptat concluziile organului de urmărire penală și versiunile înaintate de către partea vătămată și martorul acesteia, care este concubinul părții vătămate, fără a lua în considerația divergențele esențiale între declarațiile date de către partea vătămată la fiecare etapă a procesului;

- susținerea învinuirii de către acuzatorul de stat, poartă un caracter declarativ și se bazează pe presupuneri, iar vinovăția lui Oranciuc Natalia, nu este obiectiv confirmată prin careva probe pertinente și concludente și care să se potrivească exact obiectului învinuirii formulate în rechizitoriu, fiind astfel o totalitate de împrejurări care nu poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021 a fost respins, ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței primei instanțe.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, și anume: declarațiile părții vătămate Greadcenco Ana; declarațiile martorilor Toporeț Natalia Vidadi Kizi, Stelimah Natalia, Baci Vitalie, Malcov Iurie, Stelimah Alina; raportul de expertiză judiciară nr. 201802D2451 din 16.11.2018; procesul verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 14.12.2018, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatei Oranciuc Natalia încadrarea juridică corespunzătoare, conform prevederilor art. 287 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a indicat că acțiunile inculpatei nu pot fi calificate în baza art. 354 Cod contravențional, deoarece au fost comise cu încălcarea ordinii publice, însoțite cu aplicarea violenței asupra persoanei, în urma cărui fapt a fost tulburată ordinea publică, în prezența altor persoane, însă îndreptate spre cauzare de vătămare a integrității corporale.

În acest sens, au fost reținute de către instanța de apel declarațiile părții vătămate care atât la urmărirea penală, cât și în ședința de judecată, a declarat că

“inculpata cu obrăznicie deosebită și vorbe înjosoare, i-a aruncat jos buletinul de identitate și a scuipat în Greadcenco Ana, iar când partea vătămată se afla în habitacul automobilului său, anume inculpata Oranciuc Natalia s-a apropiat de ușa șoferului, a tras-o de păr lovind-o cu capul de geamul automobilului”. La caz, s-a stabilit cu certitudine că inculpata, înafară de a încălca ordinea publică, a aplicat violență față de partea vătămată, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018 lui Greadcenco Ana - vătămare corporală ușoară.

Instanța de apel, a apreciat critic declarațiile martorilor Stelimah Alina și Stelimah Natalia, precum și a inculpatei Oranciuc Natalia, or, aceste declarații sunt contradictorii și se combat prin celelalte probe administrate la dosar. Astfel, declarațiile acestora, prin care au susținut că inculpata nu a aplicat forța fizică față de partea vătămată, au fost combătute prin ansamblul probelor cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile părții vătămate Greadcenco Ana, declarațiile martorilor Malcov Iurie, Baciú Vitalie, Toporeț Natalia, raportul de expertiză judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018 și procesul-verbal de recunoaștere a persoanei.

Cu privire la pedeapsa stabilită, instanța de apel a enunțat că, luând în considerație circumstanțele cauzei și prevederile legii penale, având în vedere lipsa circumstanțelor agravante în vinovăția inculpatei, comportamentul inculpatei după comiterea infracțiunii și pe parcursul examinării cauzei, atitudinea ultimei față de fapta comisă, persoana inculpatei, prezența antecedentelor contravenționale, a concluzionat că corijarea și reeducarea inculpatei este posibilă prin aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 950 unități convenționale, or, pedeapsa stabilită de către prima instanță este echitabilă și proporțională faptei comise de către inculpată.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, prin care, invocându-se temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu adoptarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În susținerea argumentelor invocate în cererea de recurs ordinar, apărarea a menționat următoarele:

- instanța de apel la judecarea cauzei a admis o eroare gravă de fapt. Or, la etapa de urmărire penală și în rechizitoriul, acuzatorul de stat a indicat drept probe care ar demonstra vinovăția inculpatei - declarațiile martorilor: Vîlcu Vasile, Botnaru Nicolae, Raiu Mihail, însă, în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, acuzatorul de stat din motivul imposibilității prezentării martorilor respectivi a renunțat la acești martori.

Astfel, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a respins solicitarea părții apărării de a fi audiați martorii cheie Vîlcu Vasile, Botnaru Nicolae, Raiu Mihail, bazându-se preponderent pe probele cercetate de către prima instanță.

Or, potrivit declarațiilor date de către martorii solicitați a fi audiați, și anume, Vîlcu Vasile, Botnaru Nicolae, Raiu Mihail, aceștia au declarat că „la data de

25.04.2018, în timp ce efectuau controlul asupra carabinierilor care erau la serviciu la Ambasada Federației Ruse, au observat cum s-a produs un accident între un automobil de model Toyota și Mercedes, dar nu a văzut careva conflicte”.

Așadar, consideră că statuarea asupra vinovăției inculpatei Oranciuc Natalia, fără o audiere a martorilor cheie, declarațiile cărora constituie o mărturie care vine să combată învinuirea adusă inculpatei prin rechizitoriul înaintat instanței de judecată, constituie o ilegalitate, or, declarațiile acestor martori demonstrează neveridicitatea declarațiilor date de către partea vătămată și indicate de către instanța de apel ca fiind unicele probe ce confirmă vinovăția inculpatei de comiterea infracțiunii incriminate;

- în acțiunile inculpatei Oranciuc Natalia nu se întrunesc elementele infracțiunii incriminate și faptei săvârșite de către aceasta i s-a dat o încadrare juridică greșită. În speță, anume violența aplicată asupra părții vătămate a și fost reținută de instanța de apel ca încălcare grosolană a ordinii publice, constatată prin raportul de expertiză-judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018, ca vătămare corporală ușoară. Totodată, conform declarațiilor medicului legist, care a întocmit raportul de expertiză, acesta a indicat că “trauma cranio cerebrală închisă poate fi condiționată în diverse circumstanțe și posibilitatea formării acestor leziuni corporale în cadrul unui accident rutier nu poate fi exclus”. Astfel, consideră că linia de demarcare dintre infracțiunea prevăzută de art. 287 Cod penal și contravenția reglementată de art. 354 Cod contravențional este foarte sensibilă, iar atunci când există careva îndoieli cu privire la calificarea corectă a acțiunilor făptuitorului, instanțele urmează a se ghida de principiu „*in dubio pro reo*”, adică, în alți termeni, se sugerează de tratat îndoielile în favoarea făptuitorului, aplicându-i făptuitorului răspunderea conform normelor contravenționale.

La 28 februarie 2022, inculpata Oranciuc Natalia a depus a o cerere prin care a solicitat aplicarea, la caz, a prevederilor Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. La recursul ordinar declarat, în temeiul art. 431 alin. (1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În acest sens, procurorul a menționat că instanța de apel, judecând cauza just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, și corespunzător corect a reținut constatarea vinovăției inculpatei Oranciuc Natalia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

În același timp, din conținutul recursului, se evidențiază că recurentul, de fapt, își motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă, motivele de reapreciere a materialului probatoriu, nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

De asemenea, indică că instanța de apel în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu, din punct de vedere al corborării lor și totodată, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar motivarea soluției

corespunde dispozitivului hotărârii contestate.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

În expunerea motivelor ce au stat la baza respingerii recursului ordinar declarat de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, Colegiul penal lărgit pornește de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit căroră, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit atestă că titularul acestuia invocă în calitate de temeiuri pentru casarea hotărârilor instanței de fond și de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când: 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;* 8) *nu au fost întrunite elementele infracțiunii;* 12) *faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată, că astfel de erori de drept nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții apărării, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, iar motivarea soluției fiind în corespundere cu dispozitivul hotărârii, acesta fiind clar.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, cu referire la criticile invocate de avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra

tuturor motivelor invocate în apel, Colegiul penal lărgit le apreciază ca fiind neîntemeiate, deoarece, verificând minuțios decizia recurată în raport cu argumentele invocate în apel, se atestă că apărarea a primit răspuns la argumentele înaintate, iar simplul dezacord al titularului cererii de recurs cu soluția pronunțată în speță, nu constituie temei de admitere a recursului în sensul formulat. Mai mult, în conținutul recursului nu au fost descrise care anume din motivele apelului nu au fost luate în considerație la judecarea cauzei.

Colegiul penal lărgit menționează, că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în speță.

Subsecvent, reieșind din esența criticilor invocate de către apărare, Colegiul penal lărgit reține că acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor. Or, acesta face o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate de către instanțele de fond nu confirmă vinovăția inculpatei Oranciuc Natalia în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal lărgit nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpatei conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către partea apărării, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

În acest sens, instanța de recurs ordinar atestă, că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia privind menținerea sentinței primei instanțe.

Contrar argumentelor apărării prin care se invocă faptul, că *statuarea asupra vinovăției inculpatei Oranciuc Natalia, fără o audiere a martorilor cheie Vilcu Vasile, Botnaru Nicolae, Raiu Mihail (deși apărarea a înaintat un demers în acest sens), declarațiile cărora constituie o mărturie care vine să combată învinuirea adusă inculpatei prin rechizitoriul înaintat instanței de judecată, constituie o ilegalitate, or, declarațiile acestor martori demonstrează neveridicitatea declarațiilor date de către partea vătămată și indicate de către instanța de apel ca fiind unicele probe ce confirmă vinovăția inculpatei de comiterea infracțiunii incriminate*, Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel întemeiat a respins demersul apărării de a fi audiați acești martori întrucât partea apărării nu a motivat suficient necesitatea audierii acestora în sensul art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală, expunându-se detaliat asupra acestui argument în decizie (f.d.127, Vol. II).

Totodată, apărarea consideră că instanța de apel, a adoptat o soluție insuficient motivată, însă Colegiul penal lărgit relevă că nu s-a stabilit presupusa eroare de drept invocată de către recurent, or, din conținutul deciziei recurate rezultă în mod clar raționamentele care au fundamentat soluția instanței de apel prin care a fost menținută sentința primei instanțe privind condamnarea inculpatei Oranciuc Natalia în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 950 unități convenționale.

La fel, Colegiul penal lărgit stabilește, că în speță, nu a fost comisă nici o eroare gravă de fapt, așa precum se susține de către apărare, or, pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, dar discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs nu a stabilit în speță existența erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Cu referire la argumentele recurentului cu privire la existența în cauza examinată a erorii de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, instanța de recurs menționează, că potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal lărgit reține, că acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici

mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

Potrivit materialelor cauzei, de către prima instanță, inculpata Oranciuc Natalia a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită*, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

La examinarea cauzei, instanța de apel a conchis, că prima instanță corect a stabilit situația de fapt și a încadrat acțiunile reținute în privința inculpatei Oranciuc Natalia în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, or, prima instanță a dat o apreciere corectă probatoriului administrat în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității.

Referitor la *criticile înaintate de către apărare privind raportul de expertiză judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018, prin care s-a constatat că părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale ușoare*, instanța de recurs ordinar menționează că potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, dispunând examinarea probelor și înscrisurilor din materialele cauzei cercetate de către prima instanță, la caz, raportul de expertiză judiciară nr.201802D2451 din 16.11.2018, apărarea nu a înaintat careva întrebări pentru a elucida existența pretinselor divergențe (f.d. 105, Vol. II), sau nu a solicitat efectuarea expertizei judiciare în comisie, potrivit art. 146 Cod de procedură penală. Or, potrivit procesului-verbal de comunicare părților a raportului de expertiză din 11 aprilie 2019, părțile, deși și-au rezervat dreptul să înainteze careva obiecții, cereri privitor la raport, nu au făcut-o (f.d.129, Vol. I).

Așadar, acțiunile inculpatei nu pot fi calificate în baza art. 354 Cod contravențional, după cum solicită apărarea, deoarece au fost comise cu încălcarea ordinii publice, însoțite cu aplicarea violenței asupra persoanei, în urma cărui fapt a fost tulburată ordinea publică, în prezența altor persoane, însă au fost îndreptate spre cauzare de vătămare a integrității corporale.

În aserțiunea dată, Colegiul penal lărgit, analizând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de către recurent, conchide că instanța de apel, menținând soluția primei instanțe, la judecarea apelului a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în mod întemeiat a ajuns la concluzia corectitudinii încadrării juridice a acțiunilor inculpatei Oranciuc Natalia, astfel corect concluzionând că în acțiunile inculpatei sunt prezente toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, motivându-și temeinic soluția în acest sens, așa cum este indicat în pct. 3.1. al prezentei decizii, soluție pe care instanța de recurs o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, deoarece soluția instanței de apel este pe deplin conformă circumstanțelor de fapt și de drept stabilite, precum și practicii judiciare constante.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o

acuzatie penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*a se vedea, în special, cauzele Garcia Ruiz v. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999; Helle v. Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997*).

Totodată, în concepția Curții Europene, art. 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (*cauza Van de Hurk v. Olanda, nr. 16034/90 din 19 aprilie 1994, Immeubles Groupe Kosser v. Franța, nr. 38748/97 din 9 martie 1999*).

Prin urmare, Colegiul penal conchide că în speță nu a fost constatată existența erorii de drept prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, deoarece asemenea eroare în speță nu a fost comisă.

Referitor la eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, invocată de recurent, care susține că acțiunile inculpatei Oranciuc Natalia nu au fost calificate corect ca huliganism dar urmează a fi reîncadrate în baza art. 354 Cod contravențional, Colegiul penal lărgit constată că alegațiile apărării în această parte sunt vădit neîntemeiate, astfel, invocarea erorii de drept prevăzute la pct. 12) este una contradictorie, mai mult, asupra argumentelor expuse în susținerea prezenței erorii indicate instanțele de fond s-au expus în mod temeinic și deplin, considerând corectă încadrarea acțiunilor inculpatei în baza prevederilor art. 287 alin.(1) Cod penal.

Cu referire la cererea lui Oranciuc N. din 28.02.2022, de a aplica în privința sa prevederile Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, publicată și intrată în vigoare la 31.12.2021, Colegiul penal lărgit ține să menționeze următoarele.

Potrivit prevederilor art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, fiind enumerate 16 temeuri de recurs, iar potrivit alin.(2) temeuriile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Colegiul penal lărgit atestă, că la momentul pronunțării de către instanța de apel a deciziei la data de 02 iulie 2021 în privința inculpatei Oranciuc Natalia, instanța de apel a examinat apelul avocatului Jereghi Anatolie, care a solicitat achitarea inculpatei pe motiv că nu au fost acumulate suficiente probe care ar confirma vinovăția acesteia, apel care a fost susținut de către Oranciuc Natalia.

În recursul depus de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei la 19.07.2021 de asemenea se invocă numai faptul condamnării neîntemeiate, în opinia apărării, a lui Oranciuc Natalia, Colegiul penal, după cum este indicat supra, neconstatând careva erori la judecarea cauzei.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel instanța de apel n-a comis careva erori de drept, care ar duce la casarea deciziei pronunțate în speță, mai mult aplicarea Legii sus-menționate nu a constituit obiect de examinare în instanța de apel, a cărei decizie este definitivă și executorie.

În aceste condiții Colegiul penal lărgit consideră că aplicarea prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, publicată și intrată în vigoare la 31.12.2021 în această speță nu poate avea loc la etapa recursului ordinar, urmând a fi soluționată la etapa executării pedepsei, în conformitate cu prevederile art. 469-472 Cod de procedură penală.

7. Rezumând cele constatate supra, Colegiul penal lărgit reiterează că nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece decizia adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat urmează a fi respins, ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe **Oranciuc Natalia Xxxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **14 aprilie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

01 martie 2022

mun. Chișinău

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorului Timofți Vladimir

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Oranciuc Natalia Xxxx**

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 01 martie 2022, a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe **Oranciuc Natalia Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, dar nu am susținut motivarea și soluția, am propus și susținut o altă soluție, potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, și anume:

*"De admis recursul ordinar declarat de către avocatul Jereghi Anatolie în numele inculpatei Oranciuc Natalia, de casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe **Oranciuc Natalia Xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată".*

3. Pentru a fi mai succint, susțin în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-4 al deciziei nr. 1ra-2034/2021, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea și soluția adoptată în speța dată nu sunt de acord, din următoarele considerente.

Accept constatarea vinovăției inculpatei Oranciuc Natalia în baza mijloacelor de probă examinate de prima instanță, la fel consider că și calificarea acțiunilor inculpatei este corectă în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, dar nu accept ignorarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 31.12.2021 (în continuare Legea nr. 243), în speța dată.

Mai mult, la 28 februarie 2022, inculpata Oranciuc Natalia a depus a o cerere prin care a solicitat aplicarea, la caz, a prevederilor Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, *"amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei".*

În explicarea detaliată a acestei noțiuni, urmează să menționez că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute

dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Prin urmare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 243, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite în aceeași lege și nu cad sub incidența art. 6, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculcate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 243, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție, persoana, la faza judecării cauzei, se consideră ca având statut de inculpat, până când nu epuizează toate căile ordinare de atac.

Am rezultat asupra acestei conchideri, reieșind din aceea că, potrivit dispoziției art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 se consemnează că, în Republica Moldova, dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că, prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative interne.

Pe cale de consecință, se evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în statuările expuse în hotărârile sale, a menționat expres că persoana nu poate fi considerată că are statut procesual de condamnat, până când nu va epuiza toate căile ordinare de atac, iar hotărârea în privința sa va deveni irevocabilă, în sensul art. 4 din Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea în acest sens cauza Nikitin c. Rusiei, hotărârea din 20 iulie 2004, paragraf. 35-37).

Hotărârea judecătorească irevocabilă în procedura penală, care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi ordinare de atac, urmează a fi diferențiată de cea definitivă, care poate fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.

În acest context, este relevant de a reține că o hotărâre judecătorească, care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac, din cauză că acestea au fost epuizate sau termenele de exercitare ale acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale).

O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat (*res judicata*).

Din atare considerente, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 243, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243.

În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de deliberare și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul.

În cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) și (3) din art. (2) din Legea nr. 243, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Am propus dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în speța dată pentru a da posibilitate tuturor participanților la proces să se expună asupra aplicării Legii nr. 243, plus să mai aibă și o cale de atac ordinară (recursul ordinar) dacă nu vor fi de acord cu soluția, prin ce ar fi respectate prevederile art. 6 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică dreptul părților la un proces echitabil.

Astfel, constat că în speța dată urma a fi pusă în discuție aplicarea Legii nr. 243 în privința inculpatei Oranciuc Natalia, deoarece nu văd interdicții la aplicarea Legii nr. 243 în privința acesteia, pentru ce am propus o altă motivare a deciziei instanței de recurs ordinar și o altă soluție, indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar ceilalți judecători ai Colegiului penal lărgit au considerat că inculpata Oranciuc Natalia a căpătat statut de condamnată după decizia instanței de apel, totodată, indicând în decizie cuvântul "inculpată" nu "condamnată" ce este în contradicție cu prevederile pct. 37 al Hotărârii CtEDO în cauza Nikitin vs Federația Rusă și cu Recomandarea nr. 97 din 09.02.2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție privind aplicarea Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, ce în viziunea mea nu putea fi acceptat, căci în astfel de circumstanțe, recursul ordinar devine o cale extraordinară de atac și după adoptarea deciziei instanței de apel, participanții la

proces penal ar putea contesta hotărârile judecătorești la CtEDO, fără a trece calea ordinară de atac – recursul ordinar. Astfel, a fost ignorată aplicarea Legii nr. 243 în speța dată, cu ce nu sunt de acord categoric.

Judecător

Timofti Vladimir